

HAMSTERS FOKKEN IS NACHTBRAKEN

Simone de Vries

In het kader van de bescherming van de hamster wordt in Diergaarde Blijdorp en bij Das&Boom geprobeerd hamsters te fokken, om die vervolgens uit te zetten in nieuw ingerichte beheersgebieden in Zuid-Limburg. Afgelopen jaar is het nog niet tot uitzetten gekomen, maar dit voorjaar zal dat wel moeten gaan gebeuren. Hamsters fokken lijkt misschien eenvoudig, maar het heeft de afgelopen zomer toch wel wat voeten in de aarde gehad. Na een moeizaam begin ging het echter steeds beter en we kunnen nu terugkijken op een geslaagd fokseizoen. Dat is van belang voor het voortbestaan van de Europese hamster in Nederland.

In 1999 werden in Zuid-Limburg eerst drie hamsters gevangen, en later nog eens twaalf. Het was toen al te laat om nog te fokken. Ze werden verdeeld over Das&Boom en Blijdorp. In april 2000 ontwaakten de hamsters in Blijdorp, drie mannetjes en vier vrouwtjes, uit hun winterslaap, en begonnen we met het vormen van paartjes. Al snel ging het echter mis: twee mannetjes werden doodgebeten door de wijfjes. Dat was natuurlijk een drama, want het aantal dieren in gevangenschap was al niet erg groot. Achteraf gezien zijn we waarschijnlijk te vroeg in het jaar begonnen. Het fokseizoen van de Nederlandse hamster is blijkbaar korter dan dat van de Oost-Europese variant, waar al veel meer over bekend is. Buiten het fokseizoen zijn de dieren strikt territoriaal en bijten de vrouwen dus behoorlijk van zich af.

Bewaking

Omdat we geen enkel risico meer wilden lopen hebben we de paartjes hierna

Een paartje hamsters bij elkaar in het stro. Het 'gelukkig samenzijn' duurt maar kort, als het kunstje geflikt is worden ze weer gescheiden. De hamsters in Blijdorp leven elk apart in een grote krat vol stro. *Foto Rick van Kesteren*

Vanwege de onderlinge agressiviteit, die tot doden kan leiden, worden mannetje en vrouwtje hamster uitsluitend onder bewaking bij elkaar gezet, in drie aan elkaar geschakelde kisten met weinig stro, die elk moment van elkaar kunnen worden afgesloten om de dieren weer te scheiden. *Foto Rick van Kesteren*

geen moment meer uit het oog verloren. Na een paar dagen kennismaken door het gaas, werden het mannetje en het vrouwtje bij elkaar gelaten. Hierbij was dan steeds iemand aanwezig om de boel in de gaten te houden en aantekeningen te maken van gebeurtenissen en gedragingen. Als er goede dekkingen hadden plaats gevonden, werden de dieren weer van elkaar gescheiden, zodat het vrouwtje in alle rust haar jongen kon werpen.

Het nadeel van nachtdieren is, dat ze 's nachts actief zijn. Wij 'hamsteraars' waren dan ook spoedig te herkennen aan een vermoeide blik en diepe kringen onder de ogen. Gelukkig ontdekten we na verloop van tijd dat het niet veel zin had om de hele nacht te waken, omdat de dekkingen altijd aan het begin van de avond plaatsvonden. We konden dus met een gerust hart om een uur of tien de schuif tussen de twee verblijfsjes laten zakken en naar huis gaan.

Nageslacht

Alle hoop was nu gericht op ons enig overgebleven mannetje en de vier vrouwtjes. Gelukkig is het vanaf dat moment allemaal voorspoedig verlopen. Drie vrouwtjes kregen al snel een nest, in totaal veertien jongen. Het vierde vrouwtje is de oudste van het stel en waarschijnlijk te oud om nog voor nageslacht te zorgen. Al na drie weken zijn de jongen oud genoeg om van de moeder gescheiden te worden. Het is daarvoor mogelijk dat een vrouwtje twee keer per seizoen jongen krijgt. Wij wilden het daarom graag nog een keer proberen, maar dan met een andere vader.

Van Das&Boom kregen we een mannetje, dat daar nog niet voor nageslacht gezorgd had. In Blijdorp heeft hij enkele vrouwtjes gedekt. Daaruit is nog één nest voortgekomen, deze keer met slechts twee jongen. Het voortplantingssucces is in het najaar blijkbaar lager, wellicht heeft dat te maken met een onregelmatiger cyclus bij de vrouwtjes. In het voorjaar zijn de vrouwtjes elke vier dagen bereid te paren, tot ze drachtig zijn uiteraard.

Alle zestien jongen die in Blijdorp geboren zijn maken het goed. Gelukkig is de fok bij Das&Boom eveneens voorspoedig verlopen: daar zijn drie nestjes met in totaal achttien dieren geboren. In Blijdorp worden de hamsters elk apart in een grote (90 x 120 x 80) plastic krat gehouden, die volgestouwd is met een baal stro. Daarin 'graaft' elk dier zijn hol uit. Voor de 'fok' worden drie kratten aan elkaar gekoppeld met steeds twee PVC-buisjes, zodat de hamsters rond kunnen lopen.

Als de inrichting van het uitzetgebied op tijd gereed komt, kunnen dit voorjaar de eerste dieren worden uitgezet in Zuid-Limburg. Waarschijnlijk worden dan ongeveer twintig hamsters losgelaten. De rest wordt achtergehouden om op volle kracht verder te fokken. Het programma loopt tot 2004. Dan moeten elf 'kernleefgebieden' weer bevolkt zijn met uitgezette hamsters. We hopen hiermee een bescheiden bijdrage te kunnen leveren aan het voortbestaan van de Europese hamster in Nederland.

Dit artikel is ook verschenen in 'Blijdorp Blad'.

Simone de Vries, Diergaarde
Blijdorp, van Aerssenlaan 49,
3039 KE Rotterdam (NL)